GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ג, 2023
מספר השאלון: 1261
שם התלמיד/ה: _____

תנ"ך

שאלון 1261

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון – (2×24) – 48 נקודות

פרק שני – (1×24) – 24 נקודות

פרק שלישי – (1×16) – 16 נקודות

פרק רביעי – (1×12) – 12 נקודות

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אין להעתיק את השאלה; יש לכתוב את מספרה בלבד. (2) התרכזו בנושא. שימו לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה. כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

כללי המענה במועד זה (קיץ תשפ"ג): לפי מכתב הפיקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי מ־21.08.22 (כ"ד באב תשפ"ב), "הבהרה: מבנה בחינת הבגרות החיצונית לתלמידי כיתות י"א וי"ב לשנה"ל תשפ"ג", השאלון נבנה בהתאם למיקוד, ואופן המענה זהה למבנה המודפס: פרק ראשון – 2 מתוך 3 שאלות, כל הסעיפים (8 נקודות לכל סעיף) = 48; פרק שני – שאלה 1 מתוך 2, כל הסעיפים = 24; פרק שלישי – נושא אחד: סעיף א' (8) ועוד סעיף אחד מתוך ב'–ג' (8) = 16; פרק רביעי – סעיף א' חובה (7) ועוד סעיף אחד מתוך ב'–ד' (5) = 12. באותו מכתב נאמר שהטקסט המקראי המצולם יופיע רק בקטע להבנה ולניתוח.

הערה לפתרונות: בציטוטי הפסוקים בפתרונות השם המפורש נכתב בצורת ה' (גם עם אותיות שימוש: וַה', לַה'), כמו בשאלון. בשאלה 7 (ירמיהו ל"א) מספרי הפסוקים הם כמו בשאלון; במהדורות שבהן החלוקה שונה (כמו מהדורת הנוסח שממנה מצוטטים הפסוקים) מספר הפסוק גדול באחד, והוא מובא בסוגריים המרובעים (למשל: ירמיהו לא, יד [בחלוקה אחרת: טו] – "קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע").

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

בהצלחה!

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-www.guyai.co.il · GuyAI

השאלות

פרק ראשון – בראשית

ענו על שתיים מן השאלות 1–3 (לכל שאלה – 24 נקודות). בכל שאלה שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לכל סעיף – 8 נקודות).

1. הולדת יצחק וגירוש ישמעאל

(24 נקודות)

קראו בראשית, פרק כ"א.

א. קראו פסוקים א'–י"ד.

(1) על פי פסוקים אלה, מיהו הבן שנוסף למשפחת אברהם, ומיהו הבן שעזב אותה? בססו את תשובתכם על הכתוב. (4 נקודות)

(2) קראו פסוקים א'–ד'.

בפסוקים אלה מודגש שההבטחה של ה' והצו של ה' התממשו. בססו קביעה זו על הכתוב, והסבירו את תשובתכם. (4 נקודות)

(8 נקודות)

ב. (1) על פי המסופר, ישמעאל היה בן ארבע־עשרה או שש־עשרה בזמן שהתרחשו האירועים המתוארים בתחילת פרק כ"א.

ציינו פרט אחד המתואר בפסוקים י"ד–י"ז, והסבירו מדוע הוא אינו הולם אדם בגיל זה. (4 נקודות)

(2) קראו פסוקים י"ח–כ"א.

נראה כי עזיבת ישמעאל את בית אביו סייעה לו להפוך מילד לאדם בוגר. הביאו ראיה אחת לכך מן הכתוב, והסבירו את הראיה. (4 נקודות)

(8 נקודות)

ג. קראו בראשית, פרק כ"א, פסוקים י'–י"ד וגם בראשית, פרק כ"ב, פסוקים א'–ו'.

יש הטוענים כי בשני הקטעים נרמז על מאבק פנימי של אברהם בין רגשותיו כאָב ובין ציות לצו האל. הוכיחו טענה זו על פי כל אחד מן הקטעים. בססו את דבריכם על שני הכתובים.

(8 נקודות)

2. ירידת האחים למצרים והמפגש עם יוסף

(24 נקודות)

קראו בראשית, פרק מ"ב, פסוקים א'–כ"ד.

א. קראו פסוקים א'-ו'.

(1) הסבירו מדוע האחים יורדים למצרים. בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

(2) לדברי יעקב, מהי הסכנה הצפויה למשפחה, שכדי למנוע אותה עליהם לרדת למצרים? בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

(8 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. קראו פסוקים ז'–ט'.

(1) השורש המנחה בפסוקים אלה הוא נ־כ־ר. מה הן שתי המשמעויות המנוגדות של השורש בפסוקים אלה? (4 נקודות)

(2) הסבירו כיצד החזרה על השורש מדגישה את המתח במצב המתואר בפסוקים אלה. (4 נקודות)

(8 נקודות)

ג. (1) קראו פסוקים א'–ד' וגם בראשית, פרק ל"ז, פסוקים א'–ג'.

על פי המסופר בשני הקטעים, ההתנהגות של יעקב, אבי המשפחה, כלפי בניו לא השתנתה. הסבירו ובססו קביעה זו. (2 נקודות)

(2) קראו פסוקים כ'–כ"ב וגם בראשית, פרק ל"ז, פסוקים י"ח–כ"ה.

אף על פי שההתנהגות של אבי המשפחה לא השתנתה, תגובת האחים על התנהגות זו השתנתה.

הסבירו מהו השינוי, ומה לדעתכם גרם לשינוי בתגובת האחים. בססו את דבריכם על שני הכתובים. (6 נקודות)

(8 נקודות)

3. התוודעות יוסף לאחיו

(24 נקודות)

(ראו בנספח: רש"י על בראשית מה, כד)

קראו בראשית, פרק מ"ה.

א. קראו פסוקים א'–ח'.

(1) הביאו מן הפסוקים האלה שני פרטים המתגלים לראשונה לאחים. (4 נקודות)

(2) קראו פסוק ו' ופסוקים ט'–י"א.

הסבירו מדוע הפרט שיוסף מגלה בפסוק ו' יכול לסייע לו לממש את תוכניתו בנוגע למשפחתו. (4 נקודות)

(8 נקודות)

ב. קראו פסוקים ד'–י"ג.

(1) קראו פסוקים ד'–י'.

בדברי יוסף בפסוקים ה'–ט' הוא מזכיר כמה פעמים את אלוהים.

יש הטוענים שהוא עושה זאת מתוך רצון להאדיר את עצמו, ויש הטוענים שהוא עושה זאת דווקא מתוך רצון להצטנע. הסבירו את שתי הטענות האלה על פי הפסוקים. (4 נקודות)

(2) קראו פסוק ט' ופסוק י"ג.

איזו מן הטענות שבתת־סעיף (1) אפשר לבסס על דברי יוסף בפסוקים אלה? נמקו את תשובתכם. (4 נקודות)

(8 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ג. (1) קראו פסוק כ"ד ואת פירוש רש"י על פסוק זה.
"אל תרגזו בדרך [...] לפי שהיו נכלמים, היה דואג, שמא יריבו בדרך על דבר מכירתו, להתווכח זה עם זה ולומר על ידך נמכר [...]".
על פי פירוש רש"י, הסבירו מה היה החשש של יוסף שמפניו הוא הזהיר את אחיו. (4 נקודות)
(2) קראו גם בראשית, פרק מ"ב, פסוקים כ"א–כ"ב.
על פי המסופר בפסוקים אלה, האם החשש של יוסף בנוגע לאחיו היה מוצדק? נמקו את תשובתכם, ובססו אותה על הכתובים. (4 נקודות)
(8 נקודות)

פרק שני – שמות

ענו על אחת מן השאלות 4–5. בשאלה שבחרתם, ענו כל כל הסעיפים (לכל סעיף – 8 נקודות).

---

4. מעמד הר סיני

(24 נקודות)
(ראו בנספח: שמות רבה, פרשת יתרו, כ"ח, ג', הרב יוסף צבי קרליבך (מאתר תנ"ך ממלכתי))
קראו שמות, פרק י"ט.

א. קראו פסוקים א'–י"א.
(1) על פי פסוקים ג'–י', הסבירו כיצד נמנע המגע הישיר בין ה' לעם. (4 נקודות)
(2) על פי פסוק י"א, מהו השינוי שיחול ביום השלישי? (4 נקודות)
(8 נקודות)

ב. קראו פסוקים י"ט–כ"ה וגם שמות, פרק כ', פסוקים א'–ב'.
(1) על פי פסוקים י"ט–כ"ה, נראה כי ה' תקיף בדעתו שמשה יֵרד מן ההר. בססו קביעה זו על ראיה אחת מן הפסוקים, והסבירו את הראיה. (3 נקודות)
(2) קראו גם את המדרש שלפניכם.
"[...] ביקש הקדוש ברוך הוא ליתן עשרת דִברות, היה משה עומד מצידו (לצידו), אמר הקדוש ברוך הוא: [...] אנוכי ה' אלוהיך.
הם אומרים: מי אמר, הקדוש ברוך הוא או משה?
אלא ירד משה, ואחר כך אני אומר אנוכי ה' אלוהיך".
(שמות רבה, פרשת יתרו, כ"ח, ג')
על פי המדרש, הסבירו מדוע ה' תקיף בדעתו שמשה יֵרד מן ההר. (5 נקודות)
(8 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ג. קראו פסוקים ה'–ו' ואת הדברים של הרב יוסף צבי קרליבך שלפניכם.
"רעיון הבחירה פסול, כשהעם הנבחר דורש לעצמו פריבילגיות, זכויות יתר. אנחנו כעם נבחר, אומרים שנבחרנו לשם קבלת עול מצוות". (מאתר תנ"ך ממלכתי)
(1) על פי דברי הרב קרליבך, הסבירו מתי רעיון הבחירה פסול, ומתי רעיון הבחירה ראוי. (4 נקודות)
(2) קראו גם עמוס, פרק ג', פסוק ב'. האם אפשר לבסס את עמדתו של הרב קרליבך גם על דברי עמוס? נמקו את דבריכם. (4 נקודות)
(8 נקודות)

5. הלוחות השניים ותכונות האל

(24 נקודות)

קראו שמות, פרק ל"ד, פסוקים א'–ט"ז ופסוקים כ"ז–ל"ה.

א. קראו פסוקים י'–ט"ז.
ציינו התחייבות אחת של ה' לעם ישראל והתחייבות אחת שה' דורש מן העם.
(8 נקודות)

ב. (1) קראו פסוק כ"ט וגם שמות, פרק ל"ב, פסוק י"ט.
בקטעים האלה מתואר משה היורד מהר סיני לאחר קבלת לוחות הברית.
מהו השינוי שחל במשה בין הפעם הראשונה שירד מהר סיני ובין הפעם השנייה שירד מן ההר? (3 נקודות)
(2) קראו פסוקים י'–י"ב וגם שמות, פרק ל"ג, פסוקים א'–ג' ופסוק ט"ו.
לאיזו בקשה של משה ה' נענה, וכיצד יכולה היענותו להסביר את השינוי שחל במשה? בססו את דבריכם על הכתוב. (5 נקודות)
(8 נקודות)

ג. קראו פסוקים ו'–ז'.
(1) בפסוק ז' מתוארות תכונות האל. באילו מן התכונות בא לידי ביטוי היותו אל "רחום וחנון ורב חסד", ובאילו מן התכונות בא לידי ביטוי היותו רודף אמת וצדק? (4 נקודות)
(2) קראו גם יואל, פרק ב', פסוקים י"ב–י"ג. מדוע יואל משמיט בדבריו את היותו של האל רודף צדק ואמת? נמקו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)
(8 נקודות)

פרק שלישי – נושאי הבחירה

ענו על אחת מן השאלות 6–10.
ענו על סעיף א חובה (8 נקודות), ועל אחד מן הסעיפים ב–ג (8 נקודות).

---

6. שיבת ציון – המזבח ויסוד הבית

(16 נקודות)

קראו עזרא, פרק ג'.
ענו על סעיף א – חובה.

א. (1) על פי פסוק ז', הסבירו מהו מעמדם המדיני של בני ישראל בתקופה שעליה מסופר בפרק. (4 נקודות)
(2) מה בני ישראל חוגגים על פי פסוקים א'–ו', ומה הם חוגגים על פי פסוקים ח'–י"ג? (4 נקודות)
(8 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.
קראו פסוקים א'–ז'.
(1) על פי פסוק ו', מדוע קשה לקיים את החגיגה באותה הדרך שהייתה נהוגה בימי בית ראשון?
הביאו שתי ראיות מפסוקים א'–ז' המלמדות שעל אף הקושי הזה, בני ישראל משתדלים לקיים את החג על פי המסורת. הסבירו כיצד כל אחת מן הראיות מלמדת על השתדלותם. (5 נקודות)
(2) קראו גם תהלים, פרק קכ"ו, פסוק א' ופסוקים ג'–ו'.
עם איזה קושי נוסף נדרשו בני התקופה להתמודד? בססו את דבריכם על הכתוב. (3 נקודות)
(8 נקודות)

ג. (1) יש הטוענים כי הבכי הנזכר בפסוק י"ב נבע מציפייה של הבוכים שלא התגשמה. הסבירו מה הייתה הציפייה, וכיצד זהות הבוכים יכולה לבסס טענה זו. (4 נקודות)
(2) קראו גם חגי, פרק ב', פסוקים ג'-ה'. הסבירו כיצד התמודד חגי עם הציפייה של בני דורו. (4 נקודות)
(8 נקודות)

7. רחל מבכה על בניה – נבואת נחמה

(16 נקודות)

קראו ירמיה, פרק ל"א, פסוקים י"ד–כ"ט.
ענו על סעיף א – חובה.

א. (1) קראו פסוקים י"ד–י"ט.
אל מי מופנית הנבואה בפסוקים אלה, ועל איזה מאורע מן העבר היא רומזת? (3 נקודות)
(2) קראו פסוקים י"ז–י"ט.
הסבירו מדוע דברי ה' בפסוק י"ט מספקים מענה הולם לדבריו של אפרים בפסוקים י"ז–י"ח. (5 נקודות)
(8 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

(1) קראו פסוקים כ"ו–כ"ז וגם ירמיה, פרק א', פסוק י'.

בפרק א' מוטל על ירמיהו לנבא שני סוגי נבואות.

ציינו מה הם שני הסוגים, והסבירו איזה סוג של נבואה בא לידי ביטוי בפרק ל"א. (4 נקודות)

(2) קראו פסוקים כ"ב–כ"ד.

הביאו דוגמה אחת לדרך שבה בא לידי ביטוי סוג הנבואה הזה במישור הלאומי ודוגמה אחת לדרך שבה הוא בא לידי ביטוי במישור האישי. (4 נקודות)

(8 נקודות)

ג. קראו פסוקים כ"ח–כ"ט.

(1) מהו השינוי שיחול בתורת הגמול שעליו מנבא ירמיהו? (3 נקודות)

(2) קראו גם איכה, פרק ה', פסוק ז'.

על פי פסוק זה, הסבירו מהי התפיסה של העם שבגללה נדרש השינוי בתורת הגמול. (5 נקודות)

(8 נקודות)

8. דיני מלחמה – קריאה לשלום והחרם

(16 נקודות)

(ראו בנספח: הרמב"ם, משנה תורה, הלכות מלכים ומלחמות, פרק ו', הלכה א')

קראו דברים, פרק כ', פסוקים י'–י"ח.

ענו על סעיף א – חובה.

א. (1) בפסוקים י'–י"ז מוזכרות דרכים שונות שבהן יש לנהוג כלפי תושבי העיר בזמן מלחמה.

הסבירו שני גורמים המשפיעים על הבחירה בדרך שיש לנהוג בה כלפי תושבי העיר. (4 נקודות)

(2) קראו פסוקים י'–י"ב.

הציוויים בפסוקים אלה אינם מעודדים מלחמה.

בססו קביעה זו באמצעות שורש החוזר שלוש פעמים בפסוקים. הסבירו את דבריכם. (4 נקודות)

(8 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

(1) קראו פסוקים י"ז–י"ח. הסבירו את הנימוק להחרמת עמי כנען.

לדעתכם, האם הנימוק מצדיק את החרמת עמי כנען? נמקו את תשובתכם. (4 נקודות)

(2) קראו גם דברים, פרק ו', פסוקים י"ד–ט"ו.

יש הטוענים כי פסוקים אלה יכולים להצדיק את החרמת עמי כנען.

הסבירו טענה זו, ובססו אותה על הכתוב. האם לדעתכם הטענה משכנעת? נמקו. (4 נקודות)

(8 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ג. קראו פסוקים י'–י"ח ואת דברי הרמב"ם שלפניכם.

"אין עושין מלחמה עם אדם בעולם עד שקוראין לו לשלום - אחד מלחמת הרשות ואחד מלחמת מצווה, שנאמר: 'כי תקרב אל עיר להִלחם עליה וקראת אליה לשלום' (דברים כ', פסוק י'). אם השלימו וקיבלו שבע מצוות שנצטוו בני נח עליהן - אין הורגין מהן נשמה והרי הן למס, שנאמר: 'יהיו לך למס ועבדוך' (פסוק י"א)".

(הרמב"ם, משנה תורה, הלכות מלכים ומלחמות, פרק ו', הלכה א')

(1) הסבירו את הפירוש של הרמב"ם לפסוקים י'–י"א. (4 נקודות)

(2) האם פירושו תואם את פשט הכתוב? נמקו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)

(8 נקודות)

9. ירושלים הבנויה – תהלים קכב

(16 נקודות)

(ראו בנספח: עופר בורין, "כעיר שחוברה לה יחדיו – תהילים קכ"ב" (bina.org.il 929) – כפי שהדברים מובאים בשאלון)

קראו תהלים, פרק קכ"ב.

ענו על סעיף א – חובה.

א. (1) הביאו ראיה אחת המעידה שמחבר המזמור אוהב את ירושלים וראיה אחת המעידה שהוא רוצה בטובתה, והסבירו כל אחת מהן. (4 נקודות)

(2) חיבור המזמור מיוחס לדוד. מהו הקושי העולה מפסוק א' בנוגע לקביעה זו? (4 נקודות)

(8 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוקים ד'–ט'.

(1) הסבירו שניים מן התפקידים שממלאת ירושלים על פי פסוקים ד'–ה'. (4 נקודות)

(2) יש הטוענים ששלום בירושלים מעניק גם שלום אישי לתושביה.

הוכיחו טענה זו על פי הכתוב. (4 נקודות)

(8 נקודות)

ג. עופר בורין במאמרו "כעיר שחוברה לה יחדיו – תהילים קכ"ב" (bina.org.il 929), עוסק בשאלה באיזה חיבור מדובר בפסוק ג' במזמור זה. לדבריו, לחיבור זה ארבעה היבטים: חיבור בין כל שבטי ישראל, הרמוניה בין המשפט ובין הממשל, שלום בעיר הנובע משלווה של כל תושביה ושלום מבחינה צבאית־מדינית.

בחרו בשניים מן ההיבטים האלה, וציינו כיצד הם באים לידי ביטוי במזמור.

(8 נקודות)

10. מענה ה' לאיוב מן הסערה

(16 נקודות)

(ראו בנספח: סוקרטס (פילוסוף יווני מן המאה החמישית לפנה"ס) (מתוך ויקיטקסט))

קראו איוב, פרק ל"ח, פסוקים א'–כ"ו.
ענו על סעיף א – חובה.

א. במענה ה' לאיוב יש רמיזות שנועדו להעביר לו מסר.
(1) קראו פסוקים ח'–י"א.
ה' בדבריו על מעמד הים רומז לאיוב גם על מעמד האדם.
הסבירו את ההקבלה בין מעמד הים ובין מעמד האדם ואת המסר לאיוב העולה ממנה. בססו את תשובתכם על הכתוב. (4 נקודות)
(2) קראו פסוק כ"ו וגם בראשית, פרק א', פסוקים כ"ו–כ"ח.
הסבירו את ההבדל במעמד האדם בין הקטע מבראשית ובין פסוק כ"ו, וציינו מה אפשר ללמוד מן ההבדל הזה. (4 נקודות)
(8 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.
קראו פסוקים א'–ה' וגם איוב, פרק י"ג, פסוקים כ'–כ"ב.
בפרק י"ג הביע איוב חשש מן המפגש עם ה' וציפייה למפגש זה.
האם החשש והציפייה התגשמו על פי פרק ל"ח, פסוקים א'-ה'? נמקו את דבריכם, ובססו אותם על שני הכתובים.
(8 נקודות)

ג. (1) בפסוקים א'–ה' השורש י־ד־ע הוא שורש מנחה.
הסבירו מהו המסר העולה בפסוקים אלה מן החזרה על שורש זה. (4 נקודות)
(2) קראו את דברי סוקרטס (פילוסוף יווני מן המאה החמישית לפנה"ס) שלפניכם.
"החוכמה האמיתית והיחידה היא לדעת שאתה לא יודע כלום". (מתוך ויקיטקסט)
האם התובנה של סוקרטס דומה למסר של אלוהים לאיוב או שונה ממנו? נמקו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)
(8 נקודות)

פרק רביעי – קטע להבנה ולניתוח

ענו על סעיף א חובה (7 נקודות), ועל אחד מן הסעיפים ב–ד (5 נקודות).

---

11. מלכות יהושפט

(12 נקודות)
(ראו בנספח: דברי הימים ב, פרק י"ז – הטקסט המקראי המצולם בשאלון (פרק רביעי))

קראו דברי הימים ב, פרק י"ז.
[בשאלון מודפס כאן הטקסט המקראי של הפרק (צילום).]
ענו על סעיף א חובה.

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

א. קראו פסוקים א'–ו'.
מהי הדעה של המספר על מלכותו של יהושפט? הביאו שתי ראיות המעידות על דעה זו, והסבירו אותן.
(7 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ד.
קראו פסוקים ז'–י"ב.
על פי פסוקים אלה, יהושפט עסק גם בענייני חברה וחינוך וגם בענייני צבא וביטחון.
הביאו ראיה אחת המעידה על עיסוקו בענייני חברה וחינוך וראיה אחת המעידה על עיסוקו בענייני צבא וביטחון.
הסבירו את דבריכם.
(5 נקודות)

ג. יהושפט חולל שינויים בארגון הממלכה.
על פי פסוקים ב'–י"ד, ציינו שני שינויים כאלה. בססו את דבריכם על הכתוב.
(5 נקודות)

ד. לעיתים מגמת עורכי התנ"ך ומחבריו היא ללמד כי חוסן פנימי של הממלכה מחזק את מעמדה גם כלפי חוץ.
הסבירו כיצד המסופר בפסוקים ט'–י' יכול להעיד על מגמה זו.
(5 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

נספח – המקורות

רש"י על בראשית מה, כד

אל תרגזו בדרך [...] לפי שהיו נכלמים, היה דואג, שמא יריבו בדרך על דבר מכירתו, להתווכח זה עם זה ולומר על ידך נמכר [...].

שמות רבה, פרשת יתרו, כ"ח, ג'

[...] ביקש הקדוש ברוך הוא ליתן עשרת דְברות, היה משה עומד מצידו (לצידו), אמר הקדוש ברוך הוא: [...] אנוכי ה' אלוהיך.

הם אומרים: מי אמר, הקדוש ברוך הוא או משה?

אלא ירד משה, ואחר כך אני אומר אנוכי ה' אלוהיך.

הרב יוסף צבי קרליבך (מאתר תנ"ך ממלכתי)

רעיון הבחירה פסול, כשהעם הנבחר דורש לעצמו פריבילגיות, זכויות יתר. אנחנו כעם נבחר, אומרים שנבחרנו לשם קבלת עול מצוות.

הרמב"ם, משנה תורה, הלכות מלכים ומלחמות, פרק ו', הלכה א'

אין עושין מלחמה עם אדם בעולם עד שקוראין לו לשלום - אחד מלחמת הרשות ואחד מלחמת מצווה, שנאמר: 'כי תקרב אל עיר לְהִלחם עליה וקראת אליה לשלום' (דברים כ', פסוק י'). אם השלימו וקיבלו שבע מצוות שנצטוו בני נֹח עליהן - אין הורגין מהן נשמה והרי הן למס, שנאמר: 'יהיו לך למס ועבדוך' (פסוק י"א).

עופר בורין, "כעיר שחוברה לה יחדיו – תהילים קכ"ב" (bina.org.il 929) – כפי שהדברים מובאים בשאלון

עופר בורין במאמרו "כעיר שחוברה לה יחדיו – תהילים קכ"ב" (bina.org.il 929), עוסק בשאלה באיזה חיבור מדובר בפסוק ג' במזמור זה. לדבריו, לחיבור זה ארבעה היבטים: חיבור בין כל שבטי ישראל, הרמוניה בין המשפט ובין הממשל, שלום בעיר הנובע משלווה של כל תושביה ושלום מבחינה צבאית־מדינית.

סוקרטס (פילוסוף יווני מן המאה החמישית לפנה"ס) (מתוך ויקיטקסט)

החוכמה האמיתית והיחידה היא לדעת שאתה לא יודע כלום.

דברי הימים ב, פרק י"ז – הטקסט המקראי המצולם בשאלון (פרק רביעי)

[בשאלון מודפס צילום של הפרק בניקוד ובטעמים (ראו התמונה). להלן נוסח הפסוקים בניקוד, בלי טעמים; בפסוק ח' מודפס בגוף הטקסט הכתיב "ושמרימות" ובשוליים הקרי "וּשְׁמִירָמוֹת" – כאן מובא הקרי. בפסוק ה' מודפס "עֹשֶׂר וְכָבוֹד" בלי מקף, כמו כאן.]

(א) וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ תַּחְתָּיו וַיִּתְחַזֵּק עַל־יִשְׂרָאֵל

(ב) וַיִּתֵּן־חַיִל בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֵרוֹת וַיִּתֵּן נְצִיבִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבְעָרֵי אֶפְרַיִם אֲשֶׁר לָכַד אָסָא אָבִיו

(ג) וַיְהִי ה' עִם־יְהוֹשָׁפָט כִּי הָלַךְ בְּדַרְכֵי דָוִיד אָבִיו הָרִאשֹׁנִים וְלֹא דָרַשׁ לַבְּעָלִים

(ד) כִּי לֵאלֹהֵי אָבִיו דָּרָשׁ וּבְמִצְוֹתָיו הָלָךְ וְלֹא כְּמַעֲשֵׂה יִשְׂרָאֵל

(ה) וַיָּכֶן ה' אֶת־הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ וַיִּתְּנוּ כָל־יְהוּדָה מִנְחָה לִיהוֹשָׁפָט וַיְהִי־לוֹ עֹשֶׁר וְכָבוֹד לָרֹב

(ו) וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בְּדַרְכֵי ה' וְעוֹד הֵסִיר אֶת־הַבָּמוֹת וְאֶת־הָאֲשֵׁרִים מִיהוּדָה

(ז) וּבִשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמָלְכוֹ שָׁלַח לְשָׂרָיו לְבֶן־חַיִל וּלְעֹבַדְיָה וְלִזְכַרְיָה וְלִנְתַנְאֵל וּלְמִיכָיְהוּ לְלַמֵּד בְּעָרֵי יְהוּדָה

(ח) וְעִמָּהֶם הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָהוּ וּנְתַנְיָהוּ וּזְבַדְיָהוּ וַעֲשָׂהאֵל וּשְׁמִירָמוֹת וִיהוֹנָתָן וַאֲדֹנִיָּהוּ וְטוֹבִיָּהוּ וְטוֹבְיָהוּ הַלְוִיִּם וְעִמָּהֶם אֱלִישָׁמָע וִיהוֹרָם הַכֹּהֲנִים

(ט) וַיְלַמְּדוּ בִּיהוּדָה וְעִמָּהֶם סֵפֶר תּוֹרַת ה' וַיָּסֹבּוּ בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה וַיְלַמְּדוּ בָּעָם

(י) וַיְהִי פַּחַד ה' עַל כָּל־מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר סְבִיבוֹת יְהוּדָה וְלֹא נִלָּחֲמוּ עִם־יְהוֹשָׁפָט

(יא) וּמִן־פְּלִשְׁתִּים מְבִיאִים לִיהוֹשָׁפָט מִנְחָה וְכֶסֶף מַשָּׂא גַּם הָעַרְבִיאִים מְבִיאִים לוֹ צֹאן אֵילִים שִׁבְעַת אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת וּתְיָשִׁים שִׁבְעַת אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת

(יב) וַיְהִי יְהוֹשָׁפָט הֹלֵךְ וְגָדֵל עַד־לְמָעְלָה וַיִּבֶן בִּיהוּדָה בִּירָנִיּוֹת וְעָרֵי מִסְכְּנוֹת

(יג) וּמְלָאכָה רַבָּה הָיָה לוֹ בְּעָרֵי יְהוּדָה וְאַנְשֵׁי מִלְחָמָה גִּבּוֹרֵי חַיִל בִּירוּשָׁלָם

(יד) וְאֵלֶּה פְּקֻדָתָם לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם לִיהוּדָה שָׂרֵי אֲלָפִים עַדְנָה הַשָּׂר וְעִמּוֹ גִּבּוֹרֵי חַיִל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אָלֶף

(טו) וְעַל־יָדוֹ יְהוֹחָנָן הַשָּׂר וְעִמּוֹ מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים אָלֶף

(טז) וְעַל־יָדוֹ עֲמַסְיָה בֶן־זִכְרִי הַמִּתְנַדֵּב לַה' וְעִמּוֹ מָאתַיִם אֶלֶף גִּבּוֹר חָיִל

(יז) וּמִן־בִּנְיָמִן גִּבּוֹר חַיִל אֶלְיָדָע וְעִמּוֹ נֹשְׁקֵי־קֶשֶׁת וּמָגֵן מָאתַיִם אָלֶף

(יח) וְעַל־יָדוֹ יְהוֹזָבָד וְעִמּוֹ מֵאָה־וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף חֲלוּצֵי צָבָא

(יט) אֵלֶּה הַמְשָׁרְתִים אֶת־הַמֶּלֶךְ מִלְבַד אֲשֶׁר־נָתַן הַמֶּלֶךְ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר בְּכָל־יְהוּדָה

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-www.guyai.co.il · GuyAI

א וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ
ב תַּחְתָּיו וַיִּתְחַזֵּק עַל־יִשְׂרָאֵל: וַיִּתֵּן־חַיִל בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה
הַבְּצֻרוֹת וַיִּתֵּן נְצִיבִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבְעָרֵי אֶפְרַיִם אֲשֶׁר לָכַד
ג אָסָא אָבִיו: וַיְהִי יְהוָה עִם־יְהוֹשָׁפָט כִּי הָלַךְ בְּדַרְכֵּי דָוִיד
ד אָבִיו הָרִאשֹׁנִים וְלֹא דָרַשׁ לַבְּעָלִים: כִּי לֵאלֹהֵי אָבִיו דָּרָשׁ
ה וּבְמִצְוֹתָיו הָלָךְ וְלֹא כְּמַעֲשֵׂה יִשְׂרָאֵל: וַיָּכֶן יְהוָה אֶת־
הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ וַיִּתְּנוּ כָל־יְהוּדָה מִנְחָה לִיהוֹשָׁפָט וַיְהִי־לוֹ
ו עֹשֶׁר וְכָבוֹד לָרֹב: וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בִּדַרְכֵי יְהוָה וְעוֹד הֵסִיר אֶת־
ז הַבָּמוֹת וְאֶת־הָאֲשֵׁרִים מִיהוּדָה: וּבִשְׁנַת שָׁלוֹשׁ
לְמָלְכוֹ שָׁלַח לְשָׂרָיו לְבֶן־חַיִל וּלְעֹבַדְיָה וְלִזְכַרְיָה וְלִנְתַנְאֵל
ח וּלְמִיכָיְהוּ לְלַמֵּד בְּעָרֵי יְהוּדָה: וְעִמָּהֶם הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָהוּ
וּנְתַנְיָהוּ וּזְבַדְיָהוּ וַעֲשָׂהאֵל ושמרימות [ושְׁמִירָמוֹת] וִיהוֹנָתָן וַאֲדֹנִיָּהוּ
וְטוֹבִיָּהוּ וְטוֹב אֲדוֹנִיָּה הַלְוִיִּם וְעִמָּהֶם אֱלִישָׁמָע וִיהוֹרָם
ט הַכֹּהֲנִים: וַיְלַמְּדוּ בִּיהוּדָה וְעִמָּהֶם סֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה וַיָּסֹבּוּ
י בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה וַיְלַמְּדוּ בָעָם: וַיְהִי ׀ פַּחַד יְהוָה עַל כָּל־
מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר סְבִיבוֹת יְהוּדָה וְלֹא נִלְחֲמוּ עִם־
יא יְהוֹשָׁפָט: וּמִן־פְּלִשְׁתִּים מְבִיאִים לִיהוֹשָׁפָט מִנְחָה וְכֶסֶף מַשָּׂא
גַּם הָעַרְבִיאִים מְבִיאִים לוֹ צֹאן אֵילִים שִׁבְעַת אֲלָפִים וּשְׁבַע
יב מֵאוֹת וּתְיָשִׁים שִׁבְעַת אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת: וַיְהִי
יְהוֹשָׁפָט הֹלֵךְ וְגָדֵל עַד־לְמַעְלָה וַיִּבֶן בִּיהוּדָה בִּירָנִיּוֹת וְעָרֵי
יג מִסְכְּנוֹת: וּמְלָאכָה רַבָּה הָיָה לוֹ בְּעָרֵי יְהוּדָה וְאַנְשֵׁי מִלְחָמָה
יד גִּבּוֹרֵי חַיִל בִּירוּשָׁלִָם: וְאֵלֶּה פְקֻדָתָם לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם
לִיהוּדָה שָׂרֵי אֲלָפִים עַדְנָה הַשָּׂר וְעִמּוֹ גִּבּוֹרֵי חַיִל שְׁלֹשׁ
טו מֵאוֹת אָלֶף: וְעַל־יָדוֹ יְהוֹחָנָן הַשָּׂר וְעִמּוֹ מָאתַיִם
טז וּשְׁמוֹנִים אָלֶף: וְעַל־יָדוֹ עֲמַסְיָה בֶן־זִכְרִי הַמִּתְנַדֵּב
יז לַיהוָה וְעִמּוֹ מָאתַיִם אֶלֶף גִּבּוֹר חָיִל: וּמִן־
בִּנְיָמִן גִּבּוֹר חַיִל אֶלְיָדָע וְעִמּוֹ נֹשְׁקֵי־קֶשֶׁת וּמָגֵן מָאתַיִם
יח אָלֶף: וְעַל־יָדוֹ יְהוֹזָבָד וְעִמּוֹ מֵאָה־וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף
יט חֲלוּצֵי צָבָא: אֵלֶּה הַמְשָׁרְתִים אֶת־הַמֶּלֶךְ מִלְּבַד
אֲשֶׁר־נָתַן הַמֶּלֶךְ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר בְּכָל־יְהוּדָה:

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

כל הבגרויות בתנ"ך עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/tanach